

NATUUR & MILIEU

UPDATE APRIL 2024

**Wilma Berends:
'Bomen voor betere
biodiversiteit'**

Nog steeds kansen voor groen beleid

**Hoe bereikbaar
is Nederland?**

TIJD VOOR REFLECTIE

Lente in Bordeaux. Zes uur treinen vanaf Rotterdam, en ik sta in het hart van deze heerlijke stad. Ook wel de één na mooiste stad van Frankrijk genoemd - Parijs gaat voor. Ik ben een paar dagen alleen op pad. Dwalen door een nog onbekende plek. Door het alledaagse leven van de Bordelais. Mijn eigen dagelijkse drukte even lekker thuis en op ons Utrechtse kantoor.

Onlangs werd Bordeaux gekroond tot Europese hoofdstad van slim toerisme. Vanwege zijn duurzaamheid en toegankelijkheid. In het historische hart van de stad is de auto in de ban gedaan, overal zijn goede fietspaden. Deelfietsen vind je overal. De elektrisch aangedreven tram is de parel van het openbaar vervoer en verbindt alle wijken met elkaar, én met de regio. Hypermodern en toegankelijk voor iedereen. Grote schuifdeuren, geen trappen of drempels.

Ik denk terug aan het verbond dat we kortgeleden sloten met maatschappelijke organisaties en bedrijven. Van NS tot FNV tot HandicapNL. Met dertig organisaties lieten we Den Haag weten dat het bereiken van dagelijkse voorzieningen voor steeds meer mensen een probleem is. Nederland is nog steeds volledig ingericht op de automobilist en dat moet anders. Een kwart van de Nederlanders heeft helemaal geen auto. We willen beter openbaar vervoer dat toegankelijk is voor iedereen en meer doorfietspaden. In deze *Update* meer daarover.

We nemen u mee langs het werk dat we de afgelopen maanden deden. We overhandigden demissionair ministers Van der Wal en De Jonge ons onderzoek naar groenere steden. Ook over de toekomst van Schiphol was van alles te doen. We zorgden ervoor dat omwonenden van de luchthaven gehoord werden door de Europese Commissie. Hun dagelijks leven wordt volledig beheerst door de herrie en vuiligheid uit de vliegtuigmotoren. De overheid kan dat niet langer terzijde schuiven.

Naast het feit dat we druk bezig zijn met ons dagelijks werk, is het ook een tijd van reflectie, analyseren en vooruitkijken. De verhoudingen in de Tweede Kamer zien er sinds de verkiezingen heel anders uit. En dat betekent veel voor een organisatie waarvoor lobby en beleidsbeïnvloeding kerntaken zijn. Daarvoor gingen we zelfs digitaal buurten bij onze westerburen.

'Volhouden. Afstand nemen en reflecteren. En weer doorgaan.'

Volhouden. Afstand nemen en reflecteren. En weer doorgaan. Het is een bijzondere tijd en ik dank u heel hartelijk dat we dit dankzij u kunnen doen.

À bientôt!

Marjolein Demmers
Directeur Natuur & Milieu

Omwonenden Schiphol halen steun in Brussel

Van wie is de lucht die we inademen? Omwonenden van Schiphol zijn de overlast van de luchthaven meer dan zat. Wij zorgden ervoor dat zij werden gehoord door de Europese Commissie in Brussel. De Europese Commissie geeft advies over de plannen van de Nederlandse overheid voor tijdelijk minder vluchten.

Bekijk het nieuwsbericht door deze QR-code te scannen.

Hoop voor toekomst Noordzeenatuur

In februari vierden we het vijfjarig bestaan van ons programma De Rijke Noordzee. Minister Christianne van der Wal lanceerde op het evenement het Programma Natuurversterking Noordzee, met grote ambities om de Noordzeenatuur te herstellen. Voor het programma is 150 miljoen euro uitgetrokken, onder andere voor het herstel van onderwaternatuur en een natuurlijke bodem. Bijvoorbeeld door het terugbrengen van riffen en oesterbanken.

[Lees meer over het evenement en de lancering van het programma.](#)

Kort nieuws

UPDATE OVER ONS WERK

Goed nieuws: ons stroomnet is vol!!

Ons energiesysteem groeit. Het loopt tegen de grenzen aan van het elektriciteitsnet dat ontworpen is voor een fossiele wereld. Onze programmaleider Energie Peter de Jong legt uit wat het probleem is, wat eraan wordt gedaan, en wat u zelf kunt doen.

Lees het artikel door de QR-code te scannen.

Manifest voor betere bereikbaarheid

Belangrijke bestemmingen zijn steeds vaker slecht bereikbaar met het ov, de fiets of lopend. Samen met dertig organisaties maken we ons hard voor beter en toegankelijker openbaar vervoer, goede doorfietspaden en veilige wandelroutes. Zie ook het artikel op pagina 10. We boden het manifest aan in de Tweede Kamer.

Bekijk het manifest en onze oproep.

Stappen naar een 'groennorm'

Groen om ons heen is essentieel voor onze gezondheid, de biodiversiteit, en het aanpassen aan klimaatverandering. Onze directeur Marjolein Demmers en programmaleider Groene Stad Wilma Berends overhandigden aan ministers Hugo de Jonge en Christianne van der Wal een onderzoek naar groen in de stad met criteria en voorstellen.

Wilt u meer weten over groennormen? Bekijk het onderzoek door de QR-code te scannen.

'Wij zien nog steeds kansen voor groen beleid'

De Tweede Kamerverkiezingen van november en het verloop van de formatie maken de kans op een rechts kabinet iedere dag groter. Natuur & Milieu behaalt veel van haar impact in aanpassingen van wet- en regelgeving. Wij richten ons daarbij vooral op politici en ambtenaren in Den Haag. Wat betekent de verkiezingsuitslag voor onze strategie en manier van werken?

Karen van den Einden, Senior Adviseur Public Affairs van Natuur & Milieu: 'De nieuwe politieke realiteit biedt een grote nieuwe uitdaging voor ons. Maar Natuur & Milieu houdt nauwgezet in de gaten wie er straks aan het roer zit en waar we raakvlakken kunnen ontdekken met onze doelen.'

'Natuur & Milieu houdt nauwgezet in de gaten wie er straks aan het roer zit en waar we raakvlakken kunnen ontdekken met onze doelen'

Tegelijk staan de verkozen partijen zelf ook voor een grote uitdaging: zij moeten het vertrouwen van de kiezers herstellen. 'Het goede nieuws is dat politici dit vertrouwen alleen kunnen herstellen door het eerlijke verhaal te vertellen,' zegt Karen. 'Het verhaal over de uitdagingen waar ons land voor staat. Wij zien daarbij nog steeds kansen voor groen beleid. Zo zijn de grootste partijen allemaal overtuigd van het belang van betere Europese treinverbindingen en een eerlijk verdienmodel voor boeren.'

Duidelijk is wel dat het lastiger wordt om echt ambitieus natuur- en klimaatbeleid voor elkaar te krijgen. We spraken het Britse E3G, een onafhankelijke denktank die zich bezighoudt met klimaatverandering. Hoe gingen zij het afgelopen decennium om met een conservatieve regering? ►

Tumultueuze periode

De laatste paar jaar is het onrustig in het Britse parlement. Helemaal sinds het land de Europese Unie verliet. Vele minister-presidenten passeerden de revue en allemaal brachten ze wat anders mee in het parlement. Doordat conservatieve partijen en parlementariërs meer aandacht kregen, veranderden de debatten over duurzaamheid flink. Daarmee steeg ook het verzet tegen klimaatmaatregelen. Die werden als dwingend en duur neergezet; iets wat wij in Nederland ook terugzien.

Ed Matthew, campagnedirecteur bij E3G, vertelt: 'Nadat de conservatieven in 2010 aan de macht kwamen, veranderde alles. Ze namen snel afstand van het groene beleid dat ze in de oppositie hadden gesteund. Ze namen standpunten in die uit de olie- en gasindustrie kwamen. Een paar voorbeelden: de Groene Investeringsbank werd verkocht, het teruglevertarief voor onder andere zonnepanelen werd afgeschaft, de isolatiesubsidies werden met de helft verlaagd en windenergie op land werd verboden.'

Het moet duidelijk zijn wat voor invloed maatregelen hebben op de omgeving of het leven van mensen

'We moesten onze strategie veranderen,' vervolgt Ed. 'We maakten uitgebreide analyses van wat mensen echt beweegt.'

Wat vinden zij belangrijk en wat zijn hun uitdagingen? Woningen in het noorden van het land waren bijvoorbeeld heel slecht geïsoleerd. De conservatieven wilden graag stemmen winnen in Noord-Engeland. Dus daar concentreerden we ons toen op.'

'Daarbij is het erg belangrijk hoe je je boodschap brengt en vooral ook welke woorden je kiest. We hebben veel tijd gestoken in de formulering van teksten: welke argumenten werken wel en welke komen niet aan?'

Anders nadenken

Karen: 'We leren veel van ngo's als E3G. Uiteraard blijven wij werken aan onze klimaat- en biodiversiteitsdoelen. Maar we gaan anders nadenken over de manier waarop. Het gaat dan minder over klimaat, en meer over gezondheid, leefbaarheid, natuurbeleving en overlast. Over verspilling en eerlijk beleid. Daarbij werken we minder vanuit de analyse van wat de grootste impact heeft, en meer vanuit wat mensen bezighoudt en raakt.'

Gelukkig tonen onderzoeken aan dat mensen klimaat en natuur wel degelijk nog steeds belangrijk vinden. En niet alleen linksstemmend, maar ook rechts publiek vindt het relevant. Maar wat ook uit deze onderzoeken komt, is dat wel duidelijk moet zijn wat voor invloed de maatregelen hebben op hun omgeving of leven.

'Deze onderzoeken bevestigen onze insteek dat het goed is klimaat- en natuuronderwerpen los te trekken uit de polarisatie. Om juist te focussen op wat mensen belangrijk

uit het bedrijfsleven in onze lobby. Daarmee lieten we zien dat het bedrijfsleven veel verder wilde gaan dan het nieuwe conservatieve beleid.'

Karen licht toe dat ook Natuur & Milieu dit pad bewandelt: 'Ook wij zoeken nu nóg meer de samenwerking op en we bouwen aan nieuwe coalities met bedrijven die betrokken zijn bij klimaat- en natuurbeleid en die zich erover uitspreken.' Zoals bij het manifest over bereikbaarheid waar u over leest op pagina 10. Karen vervolgt: 'Zo bereiden we ons voor op een nieuw kabinet en proberen we de visie die zij voor Nederland hebben te beïnvloeden.'

'Eén onderdeel van onze nieuwe strategie was het opbouwen van allianties met bedrijven, waarvan we wisten dat de conservatieven ernaar zouden luisteren'

Hoopvol advies

'Het allerbelangrijkste: houd de moed hoog en wees niet te negatief,' sluit Ed af. 'Je verliest wat directe invloed, maar je zult nieuwe manieren vinden om nog steeds impact te bereiken. Bijvoorbeeld door veel samen te werken met bedrijven die vooruit willen.'

Wilt u verder lezen? Lees het volledige artikel op onze website:

www.natuurenmilieu.nl/gesprek-e3g of scan de QR-code hiernaast.

KAREN VAN DEN EINDEN

'De nieuwe politieke realiteit zorgt dat we anders gaan werken. We hebben het meer over gezondheid, leefbaarheid, en natuurbeleving.'

ED MATTHEW

'Houd de moed hoog, je zult nieuwe manieren vinden om nog steeds impact te bereiken.'

'Belangrijke bestemmingen zoals scholen, ziekenhuizen, werk en supermarkten zijn steeds vaker slecht bereikbaar met het ov, de fiets of lopend'

BEREIKBAARHEID ALS PRIORITEIT

Jan Willem Streefkerk, senior projectleider Mobiliteit, nam het initiatief om met dertig organisaties de campagne 'Samen verkleinen we de afstand' te starten. Want bij het werk, het ziekenhuis, de supermarkt of de school moet iedereen gemakkelijk kunnen komen. We sloegen met maatschappelijke organisaties als NS, KWF, Fietsersbond en Milieudefensie de handen ineen.

Wist u dat één op de drie mensen die een auto hebben, deze eigenlijk niet kunnen betalen? Het probleem is: ze durven hem niet de deur uit te doen, omdat goede alternatieven ontbreken. Veel belangrijke plekken in Nederland zijn namelijk niet goed bereikbaar zonder auto.

'Wij maken ons daarom hard voor beter en toegankelijker openbaar vervoer, voor goede doorfietspaden en veilige wandelroutes. En voor woonwijken waar iedereen gemakkelijk bij de supermarkt of school komt. Ook zonder auto. Zo kan iedereen meedoen, zorgen we voor gezondere lucht, en voor veilige, groene wijken,' vertelt Jan Willem.

Op achterstand staan

Belangrijke bestemmingen zoals scholen, ziekenhuizen, werk en supermarkten zijn steeds vaker slecht bereikbaar met het ov, de fiets of lopend. Dat terwijl een grote groep mensen geen auto heeft. Bovendien

kunnen veel mensen geen auto rijden vanwege een beperking of een andere medische reden. Jan Willem: 'Dit zorgt ervoor dat groepen mensen sociaal worden uitgesloten of een afstand krijgen tot de arbeidsmarkt. Want hoe kom je zonder auto op je werk als dat op een bedrijventerrein ligt waar geen bussen stoppen of goede fietspaden naartoe lopen?'

Samen verkleinen we de afstand

'Om dit onderwerp onder de aandacht te brengen, begonnen we rond ons manifest "Samen verkleinen we de afstand" een campagne,' vertelt Jan Willem. 'Dit bracht een golf van emoties teweeg. Veel mensen herkennen zich in het probleem dat belangrijke bestemmingen moeilijk te bereiken zijn. Het is

onrechtvaardig dat een diverse groep mensen - in steden en in dorpen - hier iedere dag mee worstelt. Dat terwijl er juist meer wordt geïnvesteerd in autowegen en parkeerplaatsen dan in andere vervoersvormen. Alternatieve vervoermiddelen krijgen niet de aandacht die ze verdienen.'

MANIFEST

Wij vinden dat de overheid ons land anders moet inrichten. Samen met dertig andere maatschappelijke organisaties hebben wij het manifest aangeboden aan Tweede Kamerleden. Wij roepen het nieuwe kabinet op om deze maatregelen te nemen:

1. Stel doelen vast om ervoor te zorgen dat dagelijkse bestemmingen beter bereikbaar worden.
2. Weeg veiligheid, gezondheid, leefomgeving en toegankelijkheid evenredig mee bij investeringen.
3. Zorg dat ministeries samenwerken aan betere bereikbaarheid.
4. Zorg dat woningen worden gebouwd dicht bij waar mensen werken en winkelen.
5. Geef provincies en vervoersregio's meer middelen om te zorgen voor beter regionaal openbaar vervoer, betere doorfietsroutes en grotere leefbaarheid in dorpen.
6. Zorg ervoor dat gemeenten hun straten groen, gezond en veilig kunnen inrichten.

Jan Willem sluit af: 'Deze zes maatregelen dragen bij aan een betere, gezondere en veiligere bereikbaarheid van essentiële voorzieningen voor iedereen. Met de juiste politieke keuzes is dit haalbaar. Daar zet ik me de komende periode vol voor in.'

Jan Willem Streefkerk

'Mensen met een beperking, jongeren of bijvoorbeeld inwoners van slecht verbonden gebieden staan op achterstand.'

Met een grotere gift kunnen we nóg grotere stappen zetten

Bent u net als wij vastberaden om een wezenlijk verschil te maken in het creëren van een schone, gezonde en groene leefomgeving? Word dan Grote Groene Gever van Natuur & Milieu.

Elke stap telt, maar om klimaatverandering te stoppen en onze natuur te herstellen, is nu een sterke omslag nodig. Met uw steun hebben we al aanzienlijke vooruitgang geboekt. Met een grotere gift kunnen we nog grotere stappen zetten. Wij bieden u de kans om de oplossingen voor onze klimaat- en milieuproblemen dichterbij te brengen.

Met een bijdrage van 1.000 euro of meer wordt u Grote Groene Gever van Natuur & Milieu. U profiteert van exclusieve voordelen die we speciaal ontwikkelden voor deelnemers aan dit programma, als blijk van onze waardering.

Samen met u komen we steeds dichterbij onze gedeelde droom: een groene leefomgeving voor ons en de generaties na ons.

GROTE GROENE GEVER AAN HET WOORD

Teun Dings: 'De strijd tegen klimaatverandering is de grootste uitdaging voor het komende decennium, maar leidt tegelijkertijd tot polarisatie en uitvergroting van tegenstellingen. Eenvoudige oplossingen bestaan niet, maar als één ding zeker is, is het dat we het samen moeten doen. Natuur & Milieu staat voor mij voor een genuanceerde opstelling, gebaseerd op de inhoud en gericht op samenwerking tussen mensen, bedrijven en de overheid – omdat dat de enige manier is om ons doel te bereiken.'

Marielle van den Bosch

Wilt u eens van gedachten wisselen? Ik kijk graag samen met u naar de mogelijkheden. Neem contact met mij op via: www.natuurenmilieu.nl/grootgeven of door de QR-code hiernaast te scannen.

GROEN GROENER GROENST IN DE STAD

Wilma Berends

'Natuur in de buurt is belangrijk voor mensen, dieren en planten. Regels over hoeveel en welke soort natuur er in de buurt komt, helpen om onze steden een prettigere plek te maken.'

Helaas is er in steden nog maar weinig plek voor dieren en planten. Er verdwijnen steeds meer soorten uit de stad, de biodiversiteit staat onder druk. Ook in steden moet natuur de ruimte krijgen. We spraken erover met onze programmaleider Groene Stad, Wilma Berends.

Waarom groene steden?

Wilma: 'Gemiddeld is 75 procent van de buitenruimte van steen en asfalt. Dat pakt niet alleen negatief uit voor de dieren en planten, maar ook voor de bewoners. Meer natuur heeft namelijk een bewezen positief effect op onze gezondheid en ons welzijn. Bovendien helpt het tegen wateroverlast, droogte en hittestress. Daarom zetten wij ons in voor groene steden.'

Bomen voor betere biodiversiteit

Vorig jaar voerde Natuur & Milieu een bomenonderzoek uit in 28 grote Nederlandse gemeenten, met data van 2,5 miljoen bomen. Daaruit blijkt dat driekwart van de geplante bomen goed is voor de biodiversiteit in de stad. Bijvoorbeeld een tamme kastanje, beuk of wintereik.

Driekwart van de geplante bomen is goed voor de biodiversiteit in de stad

'Helaas blijkt ook dat gemeenten zogenaamde invasieve exoten planten,' vertelt Wilma, 'en dat dat door de jaren heen niet is afgenomen.' Invasieve exoten zijn boomsoorten die hier van nature niet voorkomen en die schadelijk zijn voor dieren en planten in hun buurt. Denk hierbij aan een Amerikaanse eik, sering of een hemelboom. Wilma: 'We hopen dat gemeenten aan de hand van deze studie nog eens goed kijken naar hun bomenbeleid. En dat ze gaan voor de échte biodiversiteitsboosters!'

Bomenlijsten

In het kader van ons bomenonderzoek stelden we een groene en een zwarte bomenlijst op. Die wijzen gemeenten de goede richting op en helpen ze de juiste bomen te kiezen. De groene bomenlijst bestaat uit 97 boomsoorten. Daarop staan vooral inheemse soorten, omdat deze passen bij ons milieu, de omgeving en de dieren en planten die hier leven. De zwarte bomenlijst bestaat uit 33 soorten die zich vaak makkelijk verspreiden en andere bomen, planten en dieren verdringen.

'Het is niet eenvoudig om de biodiversiteit in steden te verbeteren,' legt Wilma uit. 'Maar door slim te planten, kunnen gemeenten de vogels en insecten in de stad echt vooruithelpen. We blijven er in gesprekken met politici en ambtenaren op aansturen dat er normen worden vastgelegd in beleid. Ook zetten wij ons in dat er regels komen voor gemeentes waar groenvoorzieningen in de buurt aan moeten voldoen.'

GROENE EN ZWARTE LIJST

Wilt u weten welke soorten er belangrijk zijn voor onze natuur en welke soorten juist niet? Bekijk de lijsten op onze website.

De Update is een uitgave voor donateurs en relaties van Natuur & Milieu en verschijnt twee keer per jaar op papier en online. Bekijk eerdere edities op: www.natuurenmilieu.nl/update.

**NATUUR
& MILIEU**

April 2024 © Natuur & Milieu

Contact over donateurszaken?

030-233 1328

donateurs@natuurenmilieu.nl

www.natuurenmilieu.nl

 @natuurenmilieu

 Facebook.com/natuurenmilieu

 Linked.in/natuurenmilieu

 @natuurenmilieu

Algemeen Nut
Beoogende Instelling
ANBI

